

Tomasz Pudłocki, *Aleksander Kleczeński pedagog, społecznik i naukowiec*, „Nasz Przemysł” 2008, nr 6, s. 39, fot.

Aleksander Kleczeński

Pośród wielu wybijających się postaci Przemysła I połowy XX w. rzadko kto wpisywał się swoją działalnością w etos inteligenta tak bardzo jak Aleksander Kleczeński. Był nie tylko szanowanym ojcem rodziny, ale jako profesor miejscowych szkół średnich w pełni realizował misję grupy, polegającą na znacznym zaangażowaniu w życie publiczne. Nierzadko kosztem własnego zdrowia.

Urodził się 22 marca 1876 r. w Tarnowie jako syn Aleksandra i Emilii Nensser. Po ukończeniu szkoły powszechnej, klasy I–III ukończył w gimnazjum tarnowskim, a klasy IV–VIII w IV Gimnazjum we Lwowie, gdzie zdał maturę 13 VI 1896 r. W latach 1896–1900 studiował na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Lwowskiego. Mianowany zastępcą nauczyciela w I Gimnazjum w Przemyślu decyzją RSK z dn. 31.08.1901 r., na stałe związał się z nadszańskim grodem. Już rok po rozpoczęciu pracy nauczycielskiej i przybyciu do I Gimnazjum w sprawozdaniu dyrekcji za rok szkolny 1901/1902 ogłosił pracę pt. *Dzieje biblioteki Załuskich na podstawie obrazu życia i działalności jej fundatora* (s. 3-48). Po zdaniu egzaminu nauczycielskiego mianowano go 21.06.1906 r. nauczycielem rzeczywistym w Gimnazjum z ruskim językiem wykładowym w Przemyślu; po roku przeniesiono go do Gimnazjum zasańskiego. Dodatkowo pracował w Ukraińskim Instytucie dla Dziewcząt oraz prywatnym Liceum Marii Hild.

Był typem społecznika, nie ograniczającego się tylko do pracy w szkole. Kleczeński był bardzo znanym mówcą i prelegentem (do jego najlepszych odczytów należały m. in.: 31 X 1903 r. *Geneza i charakterystyka najnowszych prądów w literaturze*; 19 III 1905 r. *Quo vadis H. Sienkiewicza*; IX 1909 r. podwójny odczyt *Twórczość dramatyczna Słowackiego*). Wchodził do miejskich komitetów obchodów: W. Pola, J. Słowackiego, grunwaldzkiego i Z. Krasieńskiego (referat pt. *Życie i twórczość poetycka Wincentego Pola* ogłosił drukiem w „Gazecie Przemyskiej” R. 2: 1908, nr-ach: 8, 10-15; przemówienie *Jak miasto nasze powinno uczcić pamięć Juliusza Słowackiego w setną rocznicę jego urodzin* ukazało się tego samego roku w numerach 55-57).

Był jednym z założycieli i aktywnych członków Koła Towarzystwa szkoły Ludowej im. H. Sienkiewicza (1906), wielokrotnie jeździł z prelekcjami po podprzemyskich wsiach, a także Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyśle (1909). Udzielał się ponadto w zarządzie Koła Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych oraz Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”.

Ze względu na wybijające się zdolności organizacyjne 8 VII 1912 r. Rada Szkolna Krajowa mianowała go kierownikiem Prywatnego Gimnazjum polskiego w Husiatynie. W sprawozdaniu gimnazjum z r. szk. 1913/14 ogłosił pracę pt. *Ideal nauczyciela skreślony przez M.F. Kwintyliana (Institutionis oratoriae lib. II. 2, 4-8) w świetle nowoczesnej pedagogiki* (s. 3-29; miała to być część pierwsza, dokończenie autor zapowiedział do sprawozdania szkolnego na r. szk. 1914/15).

Działania wojenne przerwały jego pracę w Husiatynie. Miasto zostało zajęte przez Rosjan, a Kleczeński powrócił do Przemyśla do swojego macierzystego miejsca pracy tj. do Gimnazjum zasańskiego.

Decyzją RSK z dn. 1 VI 1920 r. został mianowany kierownikiem i administratorem Gimnazjum Żeńskiego im. Marii Konopnickiej w Przemyśle, którego był długoletnim nauczycielem. Jako kierownik szkoły aktywnie uczestniczył w pracach Związku Dyrektorów Szkół Średnich Okręgu Przemyskiego, wygłaszając m.in. na zjeździe 1.10.1922 r. referat pt. *Wypracowania pisemne w języku ojczystym*. Rozpoczął też zwyczaj wydawania sprawozdań z działalności szkoły. Ponownie czynnie zaangażował się w prace przemyskiego Koła TNSW; m.in. na zebraniu członków 22.05.1917 r. wygłosił referat *Zarys organizacji przyszłej szkoły polskiej*, a w r. 1919 *Wizerunek duchowy Polaków*. W „Muzeum” (R. 38: 1923 z. 3 s. 224-230) ogłosił artykuł pt. *O doborze tematów wypracowań pisemnych w języku ojczystym*. Pośmiertnie ukazał się w „Muzeum” R. 40: 1925 z. 1-2 s. 157-169) jego artykuł pt. *O przygotowaniu i poprawianiu wypracowań pisemnych w języku ojczystym*.

Zm. 2 X 1924 roku w Przemyśle, po ciężkiej chorobie, pozostawiając żonę Annę z domu Nowak, która stała się po jego śmierci właścicielką gimnazjum, oraz troje nieletnich dzieci: Annę Marię, Marię Barbarę i syna Aleksandra. Został pochowany dwa dni po śmierci na Cmentarzu Głównym w Przemyśle. Pogrzbem zajęło się w dowód uznania dla jego pracy Towarzystwo Nauczycieli Szkół Wyższych, a grono nauczycieli Gimnazjum im. M. Konopnickiej ufundowało mu pomnik nagrobny.